

ΓΛΩΣΣΑ Ε΄τάξης ΠΕΚΕΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Δρ. Κλεοπάτρα Ν. Βασιλείου

Όταν προσπαθούμε να διδάξουμε κάτι στην τάξη, τότε:

- Το $\frac{1}{3}$ των μαθητών το ξέρει
  - Το $\frac{1}{3}$ των μαθητών θα το μάθει, και
  - Το $\frac{1}{3}$ των μαθητών δε θα το μάθει
  - Επομένως, τα $\frac{2}{3}$ των μαθητών ξοδεύουν άσκοπα τον χρόνο τους.
-
-

(Lillian Katz)

Σκοπός της διαφοροποιημένης διδασκαλίας:

- η μεγιστοποίηση του **κινήτρου**,
  - της **γνωστικής** και μεταγνωστικής ανάπτυξης και της επίδοσης του κάθε μαθητή.
  - ανάπτυξη των **ατομικών ικανοτήτων** και ενδιαφερόντων,
  - η κάλυψη των **κενών μάθησης**,
  - η προώθηση της αυτενέργειας και της **πρωτοβουλίας** των μαθητών,
  - η διευκόλυνση της **αυτοκατανόησης** και της αυτογνωσίας και
  - η ενίσχυση της ικανότητας **συνεργασίας** και κοινωνικής μάθησης.
-
-
-
-

Διαφοροποιημένη διδασκαλία

- **Ευέλικτη ομαδοποίηση** (τυχαία ομαδοποίηση, ομοιογενείς ομάδες, ομάδες κοινού ενδιαφέροντος, μικτού επιπέδου ομάδες, ομάδες επιλογής των μαθητών)
- **Ποιοτική τροποποίηση της διδασκαλίας** ανάλογα με:
  - **Μαθησιακή ετοιμότητα** (προϋπάρχουσα γνώση, βιώματα, επίπεδο κατανόησης, ενδεχόμενα γνωστικά ελλείμματα)
  - **Ενδιαφέροντα** (τα κίνητρα μάθησης που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην ενεργητική συμμετοχή του μαθητή)
  - **Μαθησιακό προφίλ** (ο τρόπος με τον οποίο μαθαίνει καλύτερα ο μαθητής)

Μαθησιακό προφίλ (Felder & Silverman)

Αισθητηριακός - Διαισθητικός

Ο αισθητηριακός τύπος είναι **πρακτικός** και επιλύει προβλήματα με προκαθορισμένες διαδικασίες. Λειτουργεί **προσεκτικά αλλά αργά**.

Ο διαισθητικός προτιμά τις ερμηνείες & την πολυπλοκότητα, ενώ κουράζεται με λεπτομέρειες κι επαναλήψεις. Λειτουργεί **γρήγορα, αλλά απρόσεκτα**.

➤ Οπτικός - Λεκτικός

Ο οπτικός τύπος προσλαμβάνει τις πληροφορίες **μέσω εικόνων**

Ο λεκτικός προσλαμβάνει τις πληροφορίες **μέσω του γραπτού και προφορικού λόγου**.

➤ Ενεργητικός - Στοχαστικός

Ο ενεργητικός τύπος κατανοεί την πληροφορία **συζητώντας ή εφαρμόζοντας την**. Προτιμά τις συζητήσεις μικρής ομάδας.

Ο στοχαστικός τύπος κατανοεί την πληροφορία αφού τη **σκεφτεί αναλύοντας την πολλαπλά**. Προτιμά την ατομική μάθηση, σε διαθέσιμο χρόνο.

➤ Σειριακός - Σφαιρικός

Ο σειριακός ακολουθεί **συγκεκριμένα βήματα για την κατανόηση των πληροφοριών και την εύρεση λύσεων**. Διαθέτει αυξημένη αναλυτική ικανότητα.

Ο σφαιρικός τύπος προσλαμβάνει τις πληροφορίες **ολιστικά, προσεγγίζοντας το υλικό τυχαία και ξαφνικά**. Διαθέτει αυξημένη συνθετική ικανότητα.

Η διαφοροποίηση εφαρμόζεται σε πέντε τομείς της εκπαιδευτικής διαδικασίας:

- **Περιεχόμενο** (τι θα διδαχθεί)
  - **Διαδικασία** (πώς θα διδαχθεί- Μέθοδοι & στρατηγικές διδασκαλίας)
  - **Προϊόν** (πώς θα αξιολογήσουμε- επιλογή πώς θα εκφράσουν αυτό που έμαθαν)
  - **Μαθησιακό περιβάλλον** (πού θα διδάξουμε)
  - **Συναισθηματική επίδραση** (σύνδεση σκέψης & συναισθημάτων)
-
-

Το μεγαλύτερο λάθος
είναι να διδάσκουμε
στους ίδιους μαθητές
όλα τα μαθήματα με
τον ίδιο τρόπο
(H. Gardner)

Βιβλίο Δασκάλου, σελ 16

- 10 διδακτικές ώρες ανά ενότητα
- 32 διδακτικές ώρες για το Ανθολόγιο
- 70 ώρες για δραστηριότητες εκτός εγχειριδίου, σχετικές με αυτό :
- (α. διαθεματική δραστηριότητα
- β. γλωσσική επεξεργασία αντικειμένων άλλων μαθημάτων σε διαθεματικό πλαίσιο
- γ. συστηματοποίηση γλωσσικού υλικού στο πλαίσιο δραστηριοτήτων, όπως θεατρικό έργο, αγγελίες, κ.λ.π.
- δ. γλωσσικές δραστηριότητες με επίκεντρο το διαθέσιμο λογισμικό)
- 2 διδακτικές ώρες για κάθε επετειακή ή εορταστική ενότητα (δυνατότητα επιλογής κειμένων)

ΘΕΜΑ	ΕΙΔΗ ΛΟΓΟΥ / ΕΙΔΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ	ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
<p>9. Βιβλία – Βιβλιοθήκες</p> <p>1. (Ο μαγικός κόσμος των βιβλίων)</p> <p>2. (Ποιοι είναι οι συγγραφείς;)</p> <p>3. (Βιβλιοθήκες)</p> <p>4. Σκυταλοδρομία ανάγνωσης</p> <p>5. Ανασκαφές στα τυφλά</p> <p>Χρόνος διδασκαλίας: 8-12 διδακτικές ώρες</p>	<p>Αναφορικός λόγος (αφηγήσεις, περιγραφές)</p> <p>Λογοτεχνικά κείμενα, συνεντεύξεις, βιογραφικά σημειώματα, βιβλιοπαρουσιάσεις, βιβλιογραφικό δελτίο, κανονισμός λειτουργίας βιβλιοθήκης, κείμενα ενημερωτικών εντύπων, σενάρια, έπαινοι</p>	<p>Ονοματικές και ρηματικές φράσεις [κύριο φαινόμενο]</p> <p>Παράταξη – υπόταξη</p> <p>Ασύνδετο σχήμα</p> <p>Ορθογραφία</p> <p>Στίξη</p> <p>Λεξιλόγιο: Σημασίες των λέξεων,</p> <p>Σύνθεση με λόγιες προθέσεις</p>

Σχέδιο διαφοροποιημένης διδασκαλίας

Σχέδιο Εργασίας με θέμα: «Ο μαγικός κόσμος των βιβλίων» σ.34

- Μάθημα: Γλώσσα
- Θεματική Ενότητα: «Βιβλία- βιβλιοθήκες»
- Διδακτική Ενότητα: «Ο μαγικός κόσμος των βιβλίων»
- Τάξη: Ε΄ Δημοτικού
- Χρονική Διάρκεια: 2 διδακτικές ώρες

Σχέδιο διαφοροποιημένης διδασκαλίας

Στόχοι: α) Κατανόηση- επεξεργασία κειμένου

β) Δομή παραγράφου : λέξεις κλειδιά & πλαγιότιτλοι- περίληψη

γ) Κατάκτηση αναφορικού λόγου: αφήγηση, περιγραφή

δ) Δημιουργική γραφή (παραμυθοσαλάτα)

ε) Δημιουργία δανειστικής βιβλιοθήκης

(γωνιά φιλιαναγνωσίας)

Στάδια διεξαγωγής εργασίας :

1. **Φάση Έναρξης** (15' διδακτικής ώρας)
  2. **Φάση επεξεργασίας** (40'-50' διώρου)
  3. **Φάση εξάσκησης - εφαρμογής** (10'-20' διδακτικής ώρας)
-
-

Προετοιμασία της διαφοροποιημένης διδασκαλίας

Εκπαιδευτικά υλικά - Βοηθήματα

- Βιβλίο Γλώσσας Μαθητή Ε΄ Δημοτικού, τεύχος β΄, σ.34
- Τετράδιο Εργασιών Γλώσσας Μαθητή Ε΄ Δημοτικού, τεύχος Β΄
- Βιβλίο Γλώσσας Δασκάλου Ε΄ Δημοτικού, σ.7,9,16,37,38
- Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού, σ.120: Φιλίπ Μπαρμπώ: «Η βιβλιοθήκη μας»

Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού (Τούντας, Μουμάκου, Ευσταθίου, Αγγελόπουλος, & Μπουλούμπαση, 2008)

Προετοιμασία της διαφοροποιημένης διδασκαλίας

- Χωρισμός των μαθητών σε ομάδες.
- Κριτήριο το μαθησιακό στυλ και τα ενδιαφέροντα των μαθητών/τριών.
- Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να παραταχθούν σε 4 ομάδες, με κριτήρια:
  1. «τις δραστηριότητες που τους βοηθούν να μαθαίνουν» και το
  2. «πώς τους αρέσει να εργάζονται στην τάξη» (διαφοροποίηση ως προς το μαθησιακό στυλ).

Ρόλοι μαθητών ομάδας

- Εισηγητής - Εκφωνεί τη δραστηριότητα
- Γραμματέας - Καταγράφει τις απόψεις και τα ευρήματα της ομάδας
- Παρουσιαστής - Ανακοινώνει τα αποτελέσματα της ομάδας στην ολομέλεια
- Επόπτης - Φροντίζει να κάνει η ομάδα αυτό που πρέπει να κάνει
- Χρονομέτρης - Ελέγχει τα χρονικά περιθώρια
- Συντονιστής (εκπαιδευτικός)

Φάση Έναρξης

-
- Αφόρμηση η **εικόνα** του βιβλίου ή άλλη εικόνα
- **Διαβάζεται** το κείμενο σιωπηλά απ' όλους/ες το κείμενο του σχολικού βιβλίου
- Διαβάζεται από τον εκπ/κό
- Σημειώνουν άγνωστες λέξεις = επεξήγηση
- **Ζητείται** από τους/τις μαθητές/τριες **να μιλήσουν**
- **για το θέμα του κειμένου** (ερωτήσεις κατανόησης)
- Για τη συγγραφέα (βιογραφικό σημείωμα, σελ.37)

Φάση επεξεργασίας (1) κείμενο

- Δίνει οδηγίες να συνεργαστούν και να βρουν :
- 1. Τις **λέξεις κλειδιά** της κάθε παραγράφου
- Όλες οι ομάδες βρίσκουν **πλαγιότιτλους** και στο τέλος
- με βάση τις λέξεις κλειδιά και τους πλαγιότιτλους,
- η κάθε ομάδα θα συνεισφέρει με δύο προτάσεις για να δομηθεί η **περίληψη (προφορικά)**
- **Ενδεικτική αναφορά στην παρατακτική σύνδεση και τη χρήση του κόμματος, (άσκηση 2, σελ. 35)**

Φάση επεξεργασίας (2) διερεύνηση

- 2. Μοιράζεται το υλικό: εικόνες πόλεων ή χωρών ή ιστορικών μνημείων ή ιστορικών προσώπων, στην α' και β' ομάδα όπου καλούνται να απαντήσουν στα εξής ερωτήματα:
  - Τι είναι αυτό που εικονίζεται - περιγραφή
  - Πού βρίσκεται
  - Ποια ιστορικά ή πολιτισμικά ή άλλα σημαντικά στοιχεία συνδέονται με αυτό
- 3. Μοιράζεται το υλικό στη γ' και δ' ομάδα: Ονόματα συγγραφέων ή ηρώων όπου τα βιογραφικά στοιχεία που θα βρουν, θα υποδυθούν ή θα παρουσιάσουν

Φάση επεξεργασίας (2)

➤ Ο/Η εκπαιδευτικός **δίνει** στους/τις μαθητές/τριες σχετικές με το μάθημα **εικόνες** από περιοδικά,

εφημερίδες ή το διαδίκτυο και τους **παροτρύνει να εργαστούν πάνω σε αυτές:**

Οι μαθητές **επεξεργάζονται σε ομάδες**

1. Α΄ Ομάδα: Πεκίνο, Μαδαγασκάρη
2. Β΄ Ομάδα: Σινικό τείχος, Βίκινγκς, πυραμίδες
3. Γ΄ Ομάδα: Αίσωπος, Τομ Σώγερ, Χ.Κ. Άντερσεν
4. Δ΄ Ομάδα: Σεχραζάτ, Χρ. Κολόμβος, Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων, αράχνη Ανάνσε

Φάση επεξεργασίας (3)

Α' ομάδα (Α' παράγραφος)

- Τα παιδιά διαβάζουν χαμηλόφωνα και συζητούν το περιεχόμενό της.
- Ο εκπαιδευτικός μοιράζει στην ομάδα:
  - α) εικόνες του Πεκίνου και της Μαδαγασκάρης
- Οι μαθητές ανατρέχουν στην εγκυκλοπαίδεια για να συλλέξουν τα στοιχεία που ζητήθηκαν
- Βρίσκουν στην υδρόγειο τα δύο μέρη
- Ο γραμματέας της ομάδας καταγράφει τις πληροφορίες
- Οι μαθητές από την κάθε ομάδα θα ανακοινώσουν στην τάξη ο καθένας διαφορετικά θέματα, πχ. Άλλος τις λέξεις κλειδιά, άλλος τα στοιχεία για το Πεκίνο, ή τη Μαδαγασκάρη, ή το Μεξικό

Φάση επεξεργασίας (4)

Β' ομάδα (Β' παράγραφος)

- Τα παιδιά διαβάζουν χαμηλόφωνα και συζητούν το περιεχόμενό της
- Ο εκπαιδευτικός μοιράζει στην ομάδα:
  - α) εικόνες Σινικού τείχους, των Βίκινγκς, πυραμίδες
- Οι μαθητές ανατρέχουν στην εγκυκλοπαίδεια για να συλλέξουν τα στοιχεία που ζητήθηκαν
- Βρίσκουν στην υδρόγειο σφαίρα το Σινικό τείχος και τις πυραμίδες
- Ο γραμματέας της ομάδας καταγράφει τις πληροφορίες
- Οι μαθητές από την κάθε ομάδα θα ανακοινώσουν στην τάξη ο καθένας διαφορετικά θέματα, πχ. Άλλος τις λέξεις κλειδιά, άλλος τα στοιχεία για το Σινικό τείχος, τους Βίκινγκς, τις πυραμίδες

Φάση επεξεργασίας (5)

Γ' & δ' ομάδα (Γ' παράγραφος)

- Τα παιδιά διαβάζουν χαμηλόφωνα και συζητούν τις οδηγίες του βιογραφικού σημειώματος (σελ.37)
- Ο εκπαιδευτικός μοιράζει στην γ' ομάδα:
  - α) ονόματα του Αισώπου , του Τομ Σώγερ, του Χ.Κ. Άντερσεν,
- Οι μαθητές ανατρέχουν στον Η/Υ (wikipedia) για να συλλέξουν βιογραφικά στοιχεία, ο γραμματέας της ομάδας καταγράφει τις πληροφορίες
- Οι μαθητές από την γ' ομάδα θα παρουσιάσουν το βιογραφικό σημείωμα των συγγραφέων

Φάση επεξεργασίας (5)

- Γ' & δ' ομάδα (Γ' παράγραφος)
- Ο εκπαιδευτικός μοιράζει στη δ' ομάδα:
- β) της Σεχραζάτ, του Κολόμβου, της Αλίκης στη χώρα των Θαυμάτων, ή της αράχνης Ανάνσε
- Τα παιδιά διαβάζουν χαμηλόφωνα και συζητούν τις οδηγίες του βιογραφικού σημειώματος (σελ.37)
- Οι μαθητές ανατρέχουν στον Η/Υ (wikipedia) για να συλλέξουν βιογραφικά στοιχεία, ο γραμματέας της ομάδας καταγράφει τις πληροφορίες
- Οι μαθητές της δ' ομάδα θα υποδυθούν τον ρόλο του κάθε ήρωα που αναγράφεται στην καρτέλα που θα πάρουν

Φάση εξάσκησης- εφαρμογής (1)

Δημιουργική γραφή:

Σύνθεση - δημιουργία βιβλίου

1^η ομάδα: Συγγραφή βιβλίου

2^η ομάδα: Εικονογράφηση

3^η ομάδα: Εξώφυλλο & Οπισθόφυλλο

4^η ομάδα: Βιογραφικό σημείωμα

Φάση εξάσκησης- εφαρμογής (2)

Ενεργοποίηση της κριτικής σκέψης
μέσω της συναισθηματικής εμπλοκής
τους είναι η
«Τι θα συνέβαινε αν...» και η
«καρέκλα του φιλόσοφου»
(Northey, 2005)

Φάση εξάσκησης - εφαρμογής (3)

Τεχνική «Σκέψου - Συζήτησε - Μοιράσου» (αναλυτικά στο Βαλλιανάτος, Γριζοπούλου, Διαμαντής, Νευροκοπλής, & Παναγάκης, 2014).

Αξιοποίηση του Ανθολογίου

- Οι μαθητές σε δυάδες διαβάζουν το κείμενο «Η βιβλιοθήκη μας».
- Γίνεται μια πρώτη προσέγγιση του κεντρικού νοήματος του κειμένου.
- Προσπαθούν με την τεχνική του «Σκέψου-Συζήτησε-Μοιράσου» να απαντήσουν σε ερωτήσεις, όπως:
  1. Γιατί τα παιδιά βοήθησαν τον Τυφλοπόντικα, αφού δεν τους άρεσε η ιδέα του;
  2. Γιατί έχουν παρατσούκλια;
  3. Για ποιο λόγο να κάνουμε βιβλιοθήκη στην τάξη μας;
  4. Τι αποτέλεσμα νομίζετε πως είχε η δημιουργία της βιβλιοθήκης στη ζωή των παιδιών;
  5. Πώς χαρακτηρίζετε τον τυφλοπόντικα;
  6. Ποια χαρακτηριστικά θα επιθυμούσατε να έχει ένας δάσκαλος; κ.λ.π.

Φάση εξάσκησης - εφαρμογής (4)

Άσκηση τύπου 3 - 2 - 1 (Tomlinson & Moon, 2013)

- Αποτελεί συνθετική εργασία όλων των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν σε αυτή τη διδακτική ενότητα. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο τέλος της διδασκαλίας ως αθροιστική/τελική αξιολόγηση.
- Οι μαθητές συμπληρώνουν κάρτες με προτάσεις τύπου 3-2-1.
Ενδεικτικά:
  - 1) 3 λέξεις που θεωρώ σημαντικές, 2 λέξεις που είναι πολύ ασήμαντες, 1 λέξη που με εντυπωσίασε
  - 2) 3 σημεία που μου άρεσαν, 2 σημεία που δεν μου άρεσαν, 1 σημείο πολύ σημαντικό
  - 3) 3 πληροφορίες σημαντικές, 2 πληροφορίες ασήμαντες, 1 πράγμα που θα ήθελα να μάθω ακόμη
  - 4) 3 πράγματα που έμαθα σήμερα, 2 τρόπους να τα εφαρμόσω, 1 σημείο που με δυσκόλεψε

Βασικές Αρχές οργάνωσης ομαδικής εργασίας

- Ο δάσκαλος θα πρέπει να έχει σκεφτεί τη δραστηριότητα για να λειτουργήσει αποτελεσματικά.
- Οι αναθέσεις πρέπει να είναι καλά σχεδιασμένες και συγκεκριμένες και να δοθούν γραπτώς.
- Ο διαθέσιμος χρόνος που δίνεται για τη δραστηριότητα πρέπει να οριστεί απ' την αρχή.
- Οι διευκρινίσεις πρέπει όσο το δυνατόν να δοθούν στην αρχή για να μη διακόπτεται η εργασία.
- Οι ομάδες χρειάζονται κάποιο χρόνο για να καταλάβουν τις οδηγίες που παίρνουν.
- Οι αναθέσεις θα πρέπει να επιτρέψουν αποτελέσματα καλύτερα απ' τις ατομικές εργασίες.
- Ο εκπ/κός να προσφέρει τις συμβουλές του εκεί που τις ζητάνε ή όπου δει σοβαρή αδυναμία.

Ευχαριστούμε

